<u>שר הביטחון, רא"ל (מיל.) אהוד ברק: הרצאת סיכום</u>

ערב טוב לכולם. אני שמח על ההזדמנות להיות פה, ומצר על זה שלא יכולתי להיות לכל אורך הדיון. יצא לי קצת לשמוע מעודד חלק מהדברים, ואני אנסה להגיב גם על הדברים שעלו אלי כמה שנשמע מפה, וגם על דברים יותר כלליים שנשמעים בחלל של השיח הציבורי סביב היציאה מלבנון, גם בשנים האחרונה וגם השנה, בשנת העשור. נמסר לי, שאחד הנושאים שניסיתם לברר, הוא את הדימיון וההבדלים בין היציאה מלבנון לבין ההתנתקות מעזה, דרך העובדה ששניהם, באמת, היו צעדים חד-צדדיים שכמו שמופיע במקורותינו מזמן: "אין אדם נפטר מן העולם, וחצי תאוותו בידו". שניהם, כל אחד בדרכו, לא עמד במלוא הציפיות או לפעמים משאלות הלב שדנו בהן, וזה טיבעם של צעדים חד-צדדיים. צריך לדעת שביסודם צעדים חד-צדדיים הם צעדים שמגיעים אליהם, כאשר מנהיגים מקבלים הכרעה שאין דרך אחרת וששההמשך, האקסטרפולציה של המצב הקיים, מובילה למקומות לא נכונים.

בדרך כלל, בכל דיון מהסוג הזה, יש אלמנט מוכר תמיד של המבט לאחור הוא תמיד ראייה 6:6, תמיד נדמה שהכל מושלם, ולא פעם אצל חלק מהאנשים שמנתחים את זה בדיעבד – לאו דווקא היום, אתכם לא שמעתי, אבל אני קורא קצת, רואה את השיח הציבורי – אנחנו מוצאים עוד שני כשלים לוגיים. בדרך כלל, המסביר את עומק תסכולו או את האלטרנטיבה שנראית לו אחרת, לא שואל מה היה קורה אילו היה נמשך המצב הקיים. בדרך כלל הניתוח הזה חסר, וברוב הניתוחים לצד הבעת הצער או אי-הרצון, או אי-הנחת ממה שיצא, אין שאלה מה האלטרנטיבה. האם אתה, מה שהיית עושה אילו היית ליד

קבלת החלטות, היית אומר: צריך להמשיך את המצב כמו שהיינו שם 18 שנה?! לא עזר. לא השגנו את התוצאות - אני רוצה לראות מי יודע מה התוצאות שרצינו להשיג מהנוכחות שם – אבל לא השגנו תוצאות, נישאר עוד 18 שנה.

היינו 38 שנה בעזה, מי שלא מרוצה ממה שקורה בעזה היום או מה שהתרחש מיד בעקבות היציאה מעזה גם אצלנו, שישאל את עצמו קודם כל, ברצינות, אם הוא היה מוכן להישאר שם עוד 38 שנה, ואפילו אם רק עוד 18. מה שמניע, בעצם, את חלק מהשיח הזה, הוא סוג מסויים של תסכול שאנשים חווים, כאשר דברים קורים וזה לא מושלם ואנשים מרגישים 'אז למה זה לא יצא אחרת?'.

ואני אומר, שגם מול זה צריך תמיד לשאול מה האלטרנטיבה ולדעת בביטחון מוחלט שבפינלנד, בהולנד אולי לא יהיה צורך בצעדים חד-צדדיים. אני אומר לכם באחריות, במדינת ישראל יידרשו עוד צעדים חד-צדדיים וגם מהם חלק מהאנשים, לאורך חלק מהשלבים לא יהיו מרוצים, ועדיין רוב האנשים שישאלו את עצמם ביושר, מול המראה או כשהם לבד בחדר, אם היה צריך לעשות את זה או לא לעשות את זה, יאמרו: טוב שנמצא מי שעשה את זה.

הצד השני מתעצם, גם הוא לומד לקחים – לא צריך לזלזל בו. אני עוד אגיע לזה במהלך הדברים עצמם, אבל בהערת פתיחה: תראו, הצד השני, יריבינו, הפנימו והבינו שבמשך ה-20 שנה הראשונות לקיומה - למעשה 25 נגיד, עד מלחמת יום כיפור – צה"ל הוכיח פעם אחר פעם, שאם מדובר בהתנגשות ברוטאלית על הקרקע בין העוצבות הקרקעיות של צבא סדיר שלנו מול העוצבות הקרקעיות של הצבא שלהם, ההתנגדות באוויר בין הנבחרת של

מטיסי מכונות מופלאות שלנו, אל מול הנבחרת שלהם, או אפילו בים, הדבר הזה נגמר בריסוק שלהם. אין סיכוי. ולכן, הם במשך שנים מאז, מנסים לתת תשובה למקום שבו היתרון היחסי של החברה הישראלית, מגולם אל תוך היתרון היחסי של הכוח הצבאי הישראלי – לא נותנים את התשובה לו. והם בונים בהדרגה.

אני עוד זוכר, אני חושב שמי שהיה שר הביטחון כשעברי התחיל להעלות את התהייה, האם מה שראינו אז, כהתחלת בניית רקטות (לפני כמעט 20 שנה), הוא לא מבשר דבר הרבה יותר מרחיק לכת, שמחכה לנו בהמשך ויהפוך לאיום רציני על העורף.

אבל היריב, מנסה ב-3 דרכים, אולי 3 ועוד אחת מרוחקת יותר, לענות על המגבלות שלו בהתמודדות עם היכולות ועם העליונות שישראל הוכיחה בשדות הקרב: 1. זה דרך הטרור; 2. דרך נשק רקטי, זול ובכמויות גבולות, שהוא תשובה לעליונות האווירית, כי בסוף חיל האוויר לא מצליח למנוע את נפילת המטענים על הראש של עקרות הבית (דבר שבמלחמות קודמות תמיד הצלחנו לעשות אותו); 3. כדי לתת תשובה לחוסר אפקטיביות של העוצבות המשוריינות הניידות שלהם, הגיעו למסקנה להתמקד ביכולת הנ"ט של חי"ר בתוך סביבה מבוצרת, בטבע או בסביבה עירונית, כדי להשיג יותר שחיקה ולהכריח אותנו להילחם לא מול עוצבות משוריינות כשאתה שובר את הסדר הפנימי, את הארגון שלהן והן לפעמים מתפוררות, אלא מול מסע כתישה ארוך, בתוך יחידות חי"ר

שמזויינות באמצעי נ"ט.

לשלושת הדברים האלה, דברים שצריך לעשות: מול הטרור, צה"ל הוכיח יחד עם השב"כ וגופי המודיעין, שהוא יודע להילחם ביעילות רבה.

אני מזכיר לכולם, אנחנו היום דנים על שחרורי מחבלים, כן או לא. יש שקט בעניין הטרור, שלא היה כמותו שנים רות אח"כ, קרי, קודם כל תוצאות הפעולה של השב"כ וצה"ל, המודיעין, ובמובן מסויים בגדה גם מתוקף ההשתפרות של מערכת האכיפה או שמירת הסדר של הפלשתינאים.

הדבר השני, הוא הרקטות והטילים. אנחנו צריכים להגיע גם ליכולות התקפיות מסויימות, שאני לא רוצה לפרט, אבל לבנייה שיטתית של מערכת לאומית של יירוט רק שכבתי, נגד כל סוגי הרקטות והטילים. לא רוצה להיכנס פה לדיון מפורט בדבר הזה, אבל מ'כיפת ברזל' שהיא הישג יוצא דופן בפיתוחי, במהירות פיתוח, באפקטיביות, דרך 'קלע דוד' או 'שרביט קסמים' כפי שהוא נקרא אצלנו, דרך 'חץ' וה'סופר חץ'.

והדבר השלישי שאמור לטפל מהשורש – והוא היחידי שיכול לטפל מהשורש, בביצה ולא ביתושים, הוא יוזמה מדינית אסרטיבית של מדינת ישראל, שמנסה להגיע לשלום עם השכנים, בין היתר משום שהגיון הברזל שנטבע עוד ע" דוד בן-גוריון, שאמר שאנחנו לא מאיימים על הקיום הלאומי של רשויות שכנות ולכן, בשבילנו כל נצחון ברור וחד ככל שהוא יהיה, הוא תמיד רק פתח לסבב הבא – בעוד שהצד השני, מספיק שינצח פעם אחת והוא השיג את מטרתו. ובמובן הזה, הטיפול מהשורש יכול להיות רק בהוצאת הנפץ, נגיד, המדיני – התהליכי מתוך העניין (וגם בזה אגע אח"כ).

הזמן שחלף, מאפשר פרספקטיבי בהסתכלות על היציאה

הזאת, ואני אומר, הסימן הכי ברור שההחלטה עצמה היתה טובה, היא העובדה שאני לא מכיר הרבה אנשים מכל המבקרים ששמעתי, שרוצים לחזור ללבנון לעוד 18 שנה.

המבחן העליון של מנהיגות, במקום שבו יש כורח לפעול למען הביטחון והעתיד של המדינה, הוא האומץ לקבל החלטות והכוח לבצע אותן. כל יתר הדברים, חשובים ככל שיהיו, הם משניים לאומץ לקבל החלטות ולכוח לעמוד מאחריהן ולבצע אותן. לבצע אותן גם מול התנגדות, גם מול אי-וודאות בזמן הביצוע וגם כשיש וודאות שתהיה אח"כ ביקורת, איך שזה לא ייגמר.

במזרח התיכון, מנהיגות צריכה לזהות ולהבחין, ככל שהיא יכולה, בתהליכים לפני שהם צפים אל פני השטח, שהם תהליכי הבשלה טרם התרחשותם. גם כשזה קשה, גם כשהמציאות של היומיום היא עמוסה וגונבת את הקשב, וגם כשיש לחץ התרחשויות מיידי.

מנהיג צריך לפעול עם בהירות פנימית – אם תרצו תקראו לזה חזון – בהירות פנימית שלא פעם הפירוש של זה, הוא הקדמה במשהו (אי אפשר ללכת רחוק מאוד לפני העם, אבל הקדמה במשהו), של הבשלות הפנימית או הציבורית, ולפעמים גם הקדמת הבשלות בתוך המערכת הביצועית. זה האתגר של המנהיגות, זה המקור של בדידות של מנהיגים ברגעי הכרעה. בדרך כלל לא אנשים שחשים איזו חרדה מלהיות לבד, אבל זו עובדת יסוד או חלק מהמציאות: אתה רוצה להיות במקום שהאויר דליל וההשפעה שלך היא על הרבה דברים, תתכונן נפשית ופנימית שיהיו לך הרבה רגעים שתהיה בודד. וגם כשברור שהבנת ההחלטה והחיוניות שלה לעתיד, לעיתים

נסתרים מאנשים, כולל אנשים בעלי ערך, חשובים, בתפקידים
חשובים ואחראיים.
זה נכון לא רק בימים ההם, לפני 10 שנים. זה נכון גם בזמן הזה וזה יידרש גם היום, מול ההכרעות המדיניות - ביטחוניות, גם בתחום מיצוי הסיכוי לנצל את ההזדמנויות שמונחות לפתחנו מול הפלסטינאים, מול הסורים, מול לבנון וגם מול האיומים מהחמאס והחיזבאללה וגמור באיראן.
וזה יידרש גם בדברים האזרחיים. מי שחושב שבאמת אפשר יהיה לטפל טיפול שורש ואכיפת גיבוי שיוויוני של המדינה למוסדות חינוך, ואכיפת לימודי ליבה. בלי מנהיגות ונכונות לקבל החלטות שבטוח שתהיה עליהן ביקורת קשה מאוד, וידרשו רגעי בדידות לא פשוטים אצל המנהיג, לא יודע איפה הוא חי. מי שחושב שאפשר יהיה להעביר, פעם, את שינוי שיטת המשטר בישראל – שלפי דעתי עומדת בשורש העמוק של רבים מאוד מהחוליים שאנחנו נחשפים אליהם, בלי שתהיה התנגשות רצונות וביקורת והרבה כאלה שיגידו שזה אסון, והרבה כאלה שיגידו גם אחרי זה שזו היתה טעות, כי זה לא יצר עולם מושלם – גם כן לא יודע איפה הוא חי.
בסה"כ היציאה מלבנון היא דוגמא חיובית. אני גאה שנטלתי בה חלק ובמובן מסויים הייתי אחראי לה. זה סיום טרגדיה שנמשכה 18 שנה, שראשיתה באסטרטגיה שלא היה לה בסיס, אסטרטגיה מופרכת שאמרה: אנחנו נכנס לעשות סדר בלבנון, אנחנו נמליך שם את הנוצרים, אנחנו נגרש משם את הפלסטינאים, הפלסטינאים יבואו לירדן, בירדן הם ייצרו רוב, ושם תהיה המדינה הפלסטינאית. האסטרטגיה הזאת, המורכבת, שלא פורטה

אף פעם באופן מפורש, עמדה ברקע החשיבה של חלק מהוגי הכניסה ללבנון ב-82', אסטרטגיה שהיתה מוטעית מראש וההמשך שלה באינרציה מסוכנת של גלישה במדרון, שרק בגיבוי של מפקדים וחיילים אמיצים שמגשרים בפעילות שלהם ובנכונות להילחם ובקורבן כשצריך, על הבעייתיות של קבלת הכרעות בדרג העליון של מנהיגות.

שאלה נכונה לגבי היציאה מלבנון, זה לא למה היא יצאה כמו שהיא יצאה, ולמה היו תקלות. אין שום פעילות מבצעית מול יריב שמנסה להכשיל אותך בסביבת אי-וודאות, שאין בה תקלות וזה לא אומר שלא צריך לתחקר ולבדוק, כדי להתאמן, להיות מוכנים, לעשות פחות תקלות בפעם הבאה.

אבל השאלה הנכונה לגבי היציאה מלבנון, זה מדוע זה לא התבצע 10 שנים קודם? והתשובה היא, בעיניי, בעיקרה שנקלענו למעגל קסמים, היו שם עליות וירידות כל הזמן. כאשר יש אירועים קשים והרוגים, כאשר חיילים נשרפים מתחת לשיחים או רכבים ורק"מים עולים על מטענים כבדים, זה לא הזמן לקבל החלטות שיכולות לשדר חולשה, התקפלות או נסיגה. לכן זה לא זמן לדון ביציאה.

אבל טבע האדם, כולל טבע האדם ברמות שמקבלות החלטות, גם אצלנו, הוא שכאשר אין לחץ אז אין בעיה. ואז, אחרי זה עוד פעם בא לחץ, ואומרים חבל שלא יצאנו. אבל כרגע יש לחץ – לא, זה לא הזמן לעשות שום דבר. עבר לחץ, אין בעיה.

ומסתבר שאפשר להמשיך ככה שנים ארוכות מאוד.

אני הייתי אלוף כשנכנסנו ללבנון, אלוף צעיר, ואני זוכר את הסיורים על הגבעות, בג'בל ביר אל דאר, אני זוכר

את הסיורים בין השוחות השטוחות שהמילואים חפרו, ואני שואל והם אומרים אנחנו מוכנים למשימה, 'אנחנו דואגים לילדים בעריסות', זה מילואימניקים, ילדים קטנים בעריסה בבית.

אני 18 שנה יותר מאוחר, ראש ממשלה והילדים הקטנים האלה מהעריסות, עכשיו הם בלבנון חיילים, הם נהרגים שם ואני לא יודע להסביר לעצמי על מה בדיוק אנחנו מגינים ברצועת הביטחון. לעצמי!

אני הייתי ב-85' ראש אמ"ן, כשדנו בנסיגה אל אזור הביטחון – היינו יותר, באיזה רצועת ביניים בהרי שוף – וניסיתי ככל כוחי, הייתי בתפקיד של עמוס מלכא יותר מאוחר, עמוס ידלין היום ראש אמ"ן, ניסיתי לשכנע גם את משה לוי, גם את יצחק רבין, שהדרך הנכונה היא לא להקים עוד פעם צד"ל תחת שלטון ריכוזי נוצרי.

אני חשבתי שעצם הצבת צבא לבנון עם נוכחות שלנו בתוך השטח, מובילה לתהליך שאנחנו מכירים אותו. אנחנו יוצרים דבר שהוא לא לגיטימי מבחינת פנים לבנונית, האנשים הם אנשים מצויינים, הלוחמים של צד"ל, המפקדים של צד"ל הם מסורים, מגינים על האנשים שלהם, אבל מבחינה לבנונית הם מאבדים את הלגיטימציה הפנים לבנונית. ... לכוח שלנו, אנחנו מתפרשים בשטח, אמרתי, חזיתי מראש, אמרתי לפני שהתחלנו להקים אותו: יקרה לנו מה שקרה בתעלת סואץ, אני זוכר את הדבר הזה! כבשנו בסערה את כל סיני ב-67' ואמרנו: מה, הם ישוטו עכשיו בתעלה? מה פתאום. אנחנו שוכבים עם מקלעים על הסוללת עפר ויורים. לא יכנסו עם סירות. טוב, אז יורים במרגמות קטנות על הזה, אז צריך לעשות חפירה – שוחות; שוחות, הם יורדים עם מרגמה יותר כבדה, צריך לעשות איזה

ריכוז כזה, תצפית. ומה, עכשיו אנחנו נתקפל, כשיורים במרגמות? לא. אח"כ צריך איזה מוצבון, הרי יורים זה דבר יותר כבד, צלפים, זה היה צריך כיסויים עם רסלים על הגג. ואתה מתחיל מדבר שהתחיל, מלא לתת להם להסתובב, כשאלופים בכירים – בזמן ההוא זה היה שרון וטליק – שחשבו שאפשר בכלל לעמוד 30 ק"מ מהתעלה ולעשות סיורים.

והדבר הזה, שהתחיל מדבר טכני וסחב את עצמו, הלך כיסא בשולחן, השולחן בארון, נגמר עם מצב שהקדושה של הקו זה כמו כאילו זה החומות של ירושלים. זה קיבל מימד שבו אנחנו בסוף, במקום לעסוק בהשגת מטרה קונקרטית מובנת, עסקנו בלהבטיח את השיירות, להבטיח את המטענים ולהקטין את כמות הנפגעים מארטילריה וכן הלאה.

ואני, כראש אמ"ן, ניסיתי לשכנע שזה בדיוק מה שיקרה. ושאלו אותי מה כן אפשר? אמרתי תקימו 4 צד"לונים, משמרות אזרחיים שהם טבעיים, לגיטימיים: משמר אזרחי דרוזי במזרח, שיהיה קשור כמו הגדוד דרוזים להרי השוף; משמר אזרחי שיעי במערב, שיהיה קשור לצידון; משמר אזרחי נוצרי באיזור של מארג'-עיון שיהיה קשור עם הסדרי מעבר דרך הדרוזים לנוצרים; ומעורב באיזור בינט-ג'בייל. זה 4 צד"לונים כאלה, משמרות אזרחיים. הם שלהם, הם לגיטימיים, אין להם בעיה עם ממשלת לבנון. יש 50 מיליציות בלבנון, יהיו 54, וה-4 אלה יהיו לגיטימיות שם. אנחנו נעזור להם 'מתחת לשולחן' בכסף, במשאבים, בחימוש וכן הלאה. הם לא יצטרכו את הטנקים, כי עוצמת האי-לגיטימיות היא לא כזאת שמחייבת טנקים. טנקים צריך, כאשר הם חיל חלוץ של ישראל בתוך לבנון. ולא הצלחתי.

מאוחר יותר, כרמטכ"ל, שאלתי את עצמי לא פעם האם לא צריך לעשות את זה. אבל היינו, בשנים האלה, עסוקים בניסיון להגיע להסכם עם הסורים. וכמו שאני אגיע יותר מאוחר, כשאתה עסוק בניסיון להגיע להסכם עם הסורים, אתה לא יכול בו-זמנית לעשות יציאה מדרום לבנון. זה מוריד משהו מתוך המשוואה הזאת של הדיון עם הסורים, וזה נדחה.

המחשבה שלי שצריך לצאת מלבנון, התגבשה לאורך שנים בניתוח והחלטה פעם ועוד פעם, והבשילה, באופן טבעי, לקראת הצורך לקבל החלטות. לא הצורך במאי 2000 – הצורך שנתיים קודם, לגבש לעצמנו תוכנית עבודה, מה אנחנו רוצים לעשות בתחום הביטחון אם ננצח בבחירות ונקבל את השרביט של ההובלה של המדינה.

ההחלטה הזאת היא מתוכננת מראש, יש אינסוף ספקולציות על איך וזה ומה השפיעו, אירוע כזה או אחר. הכל, שום דבר לא קורה במנותק. צריך להיות בן-אדם מנותק, כדי שמשהו יקרה מנותק מכל האירועים. אבל זו החלטה כולה מהראש ולא מהבטן, ואפילו ההבשלה הסופית שלה, היא שנה וחצי לפני הביצוע עצמו, לכן בטח אין פה לא איזה הפתעה ולא דבר חדש.

במנהיגות, אני אומר, תמיד מחליטים בסוף, לא בין שתי אפשרויות טובות – אז כל אחד יכול להיות מנהיג, זורק קוביה או מטבע ומה שיוצא, הוא בוחר, שתיהן טובות. זה גם לא בין טובה ורעה – אז אתה פשוט מסתכל על שתיהן, אתה רואה זאת הטובה וזאת הרעה, אני מדבר טובה.

זה תמיד בין שתי אפשרויות רעות: אחת רעה יותר, אחת פחות, אבל אפילו זה לא ברור. זה כמו שתי מחלות שלא דלקת ראות ונזלת, זה שתי מחלות מסובכות ששתיהן

יכולות להתפתח מסובך ואתה לא יודע איזה תתפתח יותר ואתה צריך להפעיל את מיטב שיפוטך ומצפונך בסוף, ולדבר עם עוד אנשים ולתת את הדעת ולקבל החלטות.

זה התמצית. וצריך לעשות את זה, גם אם אתה יודע בביטחון שתהיה ביקורת. והרי אילו זה היה קל ופשוט, זה לא היה לוקח 18 שנה! זה היה לוקח שנתיים, שלוש. ראינו, אם זה היה קל להחליט, ההחלטה היתה מתקבלת הרבה קודם.

ביסוד, עמדה ההכרה שבעצם הסורים תמרנו אותנו. אנחנו לקחנו מהם את רמת הגולן. הם הבינו שהמשך ההתכתשות ברמת הגולן, מסוכן לסוריה, למשטר. שם משפחה אחת שולטת בכל המדינה. זה מסוכן, כי צה"ל יכול לצאת או להכות באופן שתסכן את המשטר.

מצד שני, אי אפשר היה לקבל שרמת הגולן ישנה בידינו. זה הגבול הכי שקט מכל גבולותינו כולל ירדן ומצרים וסוריה עדיין מקיימת איזה תביעה.

לכן נוצר הצורך שלהם לבנות פרוקסי בלבנון, שבאמצעות שליח יגרמו לישראל לדמם ולשלם מחיר, בזירה שהיא, מבחינתם, זירה משנית, בלי לחשוף את עצמם ואת רמת הגולן.

והדבר הזה, שאין בו שום תוחלת – כי אין לנו תביעה טריטוריאלית על שטח מלבנון, אין לנו כוונת אמת להקים שם את התנחלות חירם ב' וצור ז'. זה בסה"כ כאילו ביטחון, אבל בעצם זה נהפך לבדיוק מה שחזיתי, לצערי – אני לא מתיימר שאני היחידי שחזה את זה – אבל בדיוק התדרדרנו לאותו דבר שהיה פעם בעבר. מגוף אקטיבי – שמעתי שמישהו פה תיאר את השהייה בלבנון 18 שנה, כגישה התקפית. מה התקפית? איזה גישה

התקפית?! זה הדבר הכי תקוע שיכול להיות. אתה יושב ואתה מוצא את עצמך מגן על הצירים ועל השיירות ועל המוצבים ועל המיגון, ועל זה אתה לא משרת את ביטחון המדינה, אפילו במובן הכי פשוט. הרי הרוחב של איזור הביטחון באיזורים הצרים שלו, לאורך עשרות ק"מ, הוא קצר יותר מהטווח של הרקטות קצרות הטווח. לא של הארוכות, של הכי קצרות! זאת אומרת הוא בכלל לא מגן על האזרחים, והחיילים מגנים על עצמם ועל ההשערה שאילו היו לבנונים על הגבול ממש, הם היו יורים לתוך בתי הילדים של משגב ולתוך
בתי המגורים של חניתה, או לתוך הבניינים של מטולה. והדבר הזה נראה לי לא נכון, אין לו תוחלת, ואותו צריך לפרק או לסיים באופן שנקטע את האינרציה המסוכנת הזאת, שהיא גם מגבילה – לכל מי שעיניו בראשו – את חופש הפעולה של צה"ל, ואני אגע בזה.
אני אמרתי שהיציאה תהיה תוך שנה. למה לא בשנה? למה לא בעוד שנה בתאריך מסויים? משום שאם יודעים את התאריך, אז לקראת התאריך זה יהיה לך 'דין וחשבון ג' או 'ענבי זעם ב'' או איזשהו אירוע אחר ושם פתאום, במקום שבאת לעשות יציאה, אתה תעשה אירוע מלחמתי. לכן היה ברור שזה צריך להיות בתוך שנה. ברור היה לכל מי שדיברנו ושוחחנו על זה – לא עם כל המ"פים וגם לא עם אנשי צד"ל (ואני מתנצל על זה), אבל דיברנו על זה בתוך המטה הכללי, עם האנשים הנוגעים בדבר, על הוודאות שזה לא יקרה בתאריך. היה וודאי שזה לא יקרה בתאריך. גם לא בשבוע האחרון כי בשבוע האחרון, כבר כולם עומדים דרוכים להתחיל את ההתנגשות.
היה ברור שזה צריך לקרות כמה שבועות קודם, והכרחי לעשות את זה ככה. לפי דעתי, אם לא היינו קובעים

מראש שאנחנו תוך שנה יוצאים – אגב, זה לא היה חידוש כזה גדול. אני רואה שם את איתן הבר יושב, הוא זוכר בטח שכשרבין הגיע לתפקידו ב-92', הוא הודיע בפומבי שתוך 15 חודש או שהוא יעשה הבקעה עם הסורים או עם הפלסטינאים וגם בגלל שהוא היה איש ישר, היה מאוד חשוב לו לעמוד בזה וגם דחק אותנו לפינות של תמרונים מדיניים, ככה קצת נועזים, כדי לעמוד בהבטחה הזאת. אבל אילו לא היינו מתחייבים לזה, הלחצים המעגליים האלה שדיברתי עליהם קודם, שיוצרים תמיד את ההסבר מדוע עכשיו לא הזמן הנכון, היו ממשיכים לפעול עלינו. העדיפות היתה לצאת בהסדר או לאחר הסדר עם סוריה. היה ברור שאם נצליח לעשות הסדר עם סוריה, אז השלב הבא – כמעט, הייתי אומר, אפילו לא עוקב אלא משתלב אל תוך הסיום של חתימת או של התחלת ביצוע של הסכם עם סוריה, יכול להיות הסדרת העניינים בלבנון. כי כאמור, ביסודם היו פרוקסי. אבל מעולם לא התניתי את זה. אמרתי רק, שנמצאים בהסדר, כשבראשי היה מראש, בדיוק מה שעשינו אח"כ: אם לא יהיה הסכם עם סוריה, אז לא תהיה ברירה אלא ללכת למועצת הביטחון, לקבל שם החלטה ולצאת מכוח ההחלטה הזאת. אף אחד לא השלה את עצמו שאם לא נעשה הסכם עם סוריה, אפשר יהיה לעשות הסכם עם ממשלת לבנון או עם החיזבאללה. החשיבות של ההסדר החלטת מועצת הביטחון, היה שצריך לסמן את הגבול וסימון הגבול יש לו תוקף רק עם עושה אותו האו"ם. ובלי הסימון של הגבול, אין לך גבול! הרי כל המקור של הלגיטימיות הפנימית לחיזבאללה להמשיך לירות, היה שצה"ל נמצא בתוך לבנון. אין לו לגיטימיות לירות לתוך ישראל.

אני לא אומר שלא ירו אח"כ בהר דוב ובמקומות אחרים יריות. אבל העניין הזה, של הלגיטימיות הבינלאומית, אי אפשר לכונן אותה ואי אפשר להשיג לא את הלגיטימיות הבינלאומית בשביל לפעול או להגיב בעתיד, ולא את השחיקה של הלגיטימיות הפנימית, הלבנונית, של החיזבאללה, אם לא מתייצבים על הגבול. ועל גבול – זה לא יכול להיות הגבול שלנו. הרי אם אתה שואל את אלוף פיקוד צפון – זה היה אז גבי אשכנזי – אז מבחינתו צריך להיות מחוץ למשגב-עם בליטה כזאת של איזה 800 מ' מתחת לחניתה. בליטה של 600 מ' עד מעבר לוואדי, אחרת יורים בנק"ל.

ואת זה אי אפשר לעשות, כי זה נבואה שמעבדת את עצמה, או צבת בצבת עשויה. אתה יוצר את הבליטה הזאת, אז יש להם גם סיבה וגם לגיטימיות לירות. ואז יהיה ירי פנימה, והטענה וההערכה שלי היתה כל הזמן, שכאשר אנחנו נחזור לגבול, לא יהיה ירי מאסיבי. עוד פעם, לא אמרתי שלא יהיה פעם איזה ניסיון או איזה פיגוע או משהו.

אז 6 שנים האלו – אני אחזור על זה עוד כמה פעמים הערב – הן הכי שקטות שהיו מאז 77'! תביאו את האזרחים – לא את האזרחים שבכו שצריך לעזוב, אלא את האזרחים שנשארו בצפון, לראות איזה חיים נהיו להם אח"כ, איזו אנחת רווחה. זה מה שצריך לעשות.

והדבר הזה עמד מול ההערכות, שאני זוכר אותן. הערכות שהגיעו מגורמים, גם גורמים מקצועיים, שאמרו לנו אתם משוגעים, אתם תצאו, פשוט ימשיכו את האש לתוך היישובים! אבל עכשיו, לא על שוליי האזור אלא לתוך היישובים. והיה גם ח"כ ידוע, שהוא פעיל (כבר לא בכנסת), שכבר ראה בעיניי רוחו את הקטיושות, הוא ראה

בעתיד, הוא כבר נסע לשם. הוא נסע בשביל לקבל שם את הקטיושות מבין הלהבות, להסביר איזו הזיה מטורפת הובילה אותנו לחשוב, שכשלא תהיה לגיטימיות פנימית, לא תהיה אש על הגדר. אני לא אומר שיתחילו לאהוב אותנו, ואני לא אומר שיהיו מבסוטים – לא תהיה אש על הגדר פנימה לתוך ישראל, והם לא ימשיכו לירושלים. לא שהם יאבדו את החלומות, הם לא ימשיכו עם הכוחות לכיוון ירושלים.

שום דבר לא היה חפוז ברמה של התכנון, חוץ מזה שבביצוע – הדבר צריך להתבצע בהפתעה. הוא הפתעה באמת, בסוף, לחלק מאלה שמבצעים.

חודשים ארוכים של מפגשים עם הרמטכ"ל, עם אג"ת, עם אג"מ, עבודה של חודשים בפיקוד, ביק"ל ובאוגדות.

כמובן בצער-, בלי המ"פ מצד אחד, ועוד פעם אני מתנצל, בלי צד"ל מהצד השני, מסיבות שאני עוד אגע בהן.

ולמה זה בלי צד"ל ובלי המ"פים? כי כל שיתוף של צד"ל או של המ"פים, ממוטט את האפשרות לבצע את זה. כל התמצית של העניין, הוא ניסיון לבצע את זה בלילה אחד, בלי נפגעים.

עכשיו, שיקום פה מישהו שהיה פעם בצבא, והוא ידע מראש שאפשר להוציא את כל הדבר הזה בצורה לא מושלמת, אבל בלילה אחד ובלי נפגעים.

ואני מציע להסתכל גם על החצי הזה, המלא, של הכוס. ההכנה הזאת כללה הוצאה במשך שבועות ארוכים, עפ"י תוכנית מפורטת שלא שילבו בה את המ"פ, לא אמרו לו למה מוציאים.

התחילו להוציא במשך שבועות ארוכים מראש את הציוד, כדי שההתרוממות מהמקום בזמן שצריך לבצע את זה, תהיה יותר קלה ומהירה.

מה קרה? זה קרה לפני הזמן האופטימאלי, אז לא את כל מה שרצו להוציא, הספיקו להוציא, ועם היתר היה צריך לפעול עפ"י מה שהיה ניתן באותו זמן הכי טוב.

זה בוצע, באמת, מול קשיים ובתנאים שנוצרו, בצורה שמימשה את העיקר והעיקר הוא לצאת בלילה אחד, לצאת בלי נפגעים, אל מציאות חדשה בלי שהאש תמשך ברצף אל תוך לבנון. ובלי שנמצא את עצמנו ב'דין וחשבון ג' או ב'ענבי זעם ב'.

בביצוע יש תמיד יריבים שמנסים להכשיל; יש תמיד גורמים בלתי נשלטים; יש ערפל מודיעיני ויש ערפל מבצעי, ולכן שום דבר לא קורה בדיוק כפי שתוכנן ואין מה להיבהל בזה, רק מישהו עיוור או חלילה נוטה לשרלטנות, לא מבין את הדבר הזה. וטעויות בשיקול דעת בזמן אמת, בתנאים האלו של אי-וודאות מבצעית ומודיעינית, הן קורות. אני לא במקרה, מעולם לא פניתי באיזושהי טענה או שאלה מדוע שקלו, מה בדיוק היה השיקול הדעת שהביא להוצאה משני מוצבים – אחד בגזרה המערבית ואד במזרחית – שעשינו שם החלפות באיזה יום מסויים, והאחיזה התחילה להידרדר משם. אז בדיעבד אפשר כמובן להגיד 'זו היתה טעות בשיקול דעת'. נו, אז מה? אני הייתי פעם במדים גם כן. אני שואל את עצמי: אני בטוח שאני לא הייתי עושה את אותה טעות? זה לא האנשים הכי טובים שלנו שם? האנשים הכי טובים יושבים שם, מול מצב של אי-וודאות. הם מעריכים שאפשר כבר להחליף וזה יחזיק, ומסתבר שזה לא החזיק. נו, אז מה?! מפרקים את צה"ל, מפרקים את המדינה,

מפסיקים את הכוונה לצאת מלבנון אחרי 18 שנה? יוצרים במציאות שנוצרה, כתוצאה מטעויות שיקול דעת, ומבינים שצריך אח"כ לבדוק אם היה משהו שהיה אפשר לעשות אותו, כדי להקטין את הסיכוי שזה יקרה.
אני אחראי לכל היציאה, כולל לכל הטעויות בשיקול דעת בכל הדרגים וכולל הציוד שנשאר. ואני אומר לכם, שאני אחרי הכל בשורה אחרונה, גאה בכך שקיבלתי את ההחלטה ושעמדתי ולא התנדנדתי ובסוף ביצעו אותה.
אין ולא היה מקום – אני ראיתי בכמה מקומות, איזה תהיות למה לא יצאו איזה 4 ימים קודם או שבועיים קודם, או חודש
קודם, כשהרגישו שזה לא נוח עם צד"ל?
קודם כל אני אומר לכם, מה שהביא את צד"ל לתגובה שלו, הוא ההרגשה שזה הולך לקרות. מתי שהיינו מתחילים את זה, היתה הרגשה שזה הולך לקרות.
זה נכון שבימים האחרונים זה התחיל באמת לקרות, אבל היות ולא היה לנו עדיין את הסיכום ואת גמר סימון הגבול ובלעדיו אין לך לכן לסגת, שזה יהיה דבר מאוזן וגמור ומדוייק. אז לא היתה ברירה אלא לומר לצבא: תעמדו. תעמדו, עם האי-נעימות. אני אומר לכם, יצא לי כבר לומר לחיילים במיקרופון – לא כשאני יחד איתם, שאז זה תמיד יותר- לא יותר קשה אישית, אבל יותר קל מוסרית – אתה עומד בעמדת אש ואתה אומר 'לא זזים' לא זזים, אתה לא זז, אנחנו לא זזים ולהיפך.
זה יותר קשה קצת עם המיקרופון, אבל כבר עמדתי במצב שאמרתי לחיילים לעמוד במקום, למרות שיש שם אש וזה קשה מאוד – בלי שאני איתם אפילו – במצבים שהם הרבה יותר מסובכים ומסוכנים מהסיכונים שהיה בזה, שאומרים לצה"ל, פיקוד צפון, האוגדה, היק"ל,

לעמוד עוד כמה ימים, עד שייגמר הסיכום עם האו"ם, ואח"כ לצאת. איך? הכי טוב שאפשר!

תפקיד צה"ל הוא להגן, לפעול, להילחם ולבצע את ההנחיות של הדרג המדיני שנובעות בהכרח מטבען, משיקולים יותר רחבים. טוב מאוד שיש לנו מ"פים ומח"טים שאומרים שאפשר וצריך להמשיך להילחם. טוב מאוד. טוב מאוד שהם מביעים את דעתם, וטוב מאוד שיש ראש ממשלה ושר ביטחון שמקבלים החלטות ואומרים מה עכשיו לעשות. לא מה התמונה, אלא מה צריך לעשות. וזה מה שצריך להיות, זה סדר העולם. ובהחלט יש מצב, כמו שאמרתי, שהדרג המדיני אומר: בואו תעמדו, ואני יודע, זה לא נעים, זה לא נוח, זה קשה, זה לא בדיוק מה שהייתם רוצים – אבל זה התפקיד של צבא: לעמוד.

לצד ההסכמה הדי רחבה, אני חושב, על היציאה כמהלך אסטרטגי ומדיני, נוצר באמת איזה דימוי ציבורי או תקשרותי – לדעתי במידה רבה שגוי – בקשר לרמה הטקטית.

ואני לא בא להגיד שלא היו טעויות, אני מניח שחלק מהם עלו פה. יש טעויות, יהיו תמיד. כל מה שצריך לוודא, שאנחנו מבררים ביושר, בגובה העיניים ובשיח אמת, את מקור הטעויות ומהותן, כדי שלא נחזור עליהן. טענות שעלו בין היתר: למה לא קמנו מקודם? אמרתי כבר, כי לא השלמנו את המהלך הבינלאומי של סימון ויישור הקו – שזה הבסיס גם ללגיטימיות החיצונית וגם ללגיטימיות הפנימית; למה לא היה מסדר? (אנשים שאוהבים מסדרים, הצטיין בזה כבר שר לשעבר, שנפטר. הוא רצה לראות מסדר כמו בהונגריה, כזה מסודר). כי זה פשוט היה איוולת. אתה צריך להודיע על המסדר כמה

שעות קודם, נניח בלילה לפני שרוצים לצאת, ב-8 בבוקר – ב-2 בלילה צריך להודיע לכל המוצבים שמחר יש מסדר.

אז במסדר הזה, תוך שעות בודדות במציאות של אזור הביטחון, זה אזור של החיזבאללה, הם לא צריכים הרבה זמן ברמת הכוננות שלהם, כדי להתחיל אש. ואז, אתה מתחיל את המסדר והם מתחילים את האש. ואז אתה עונה לאש, ויש חילופי אש. כשאתה יורה עליהם, אתה יורה יותר טוב, אז הם יורים על הישובים. יורים על הישובים, בישובים נכנסים רבע מיליון איש למקלטים.

אתה יורה, נמשך, ראינו את זה, היינו בכמה סבבים כאלה.

זה היציאה. אבל הפעם, כשהאש שוכחת – ואני עונה, וזה גם עניין המכה, יש תיאוריה שניה למה לא נתנו מכה – אם יש דבר אחד שאסור להגיע, עוד מותר להגיע לזה שחלק מהאנשים יקטרו אחרי 10 שנים, שלא נראינו טוב בזמן היציאה - אסור להגיע למצב, שאנחנו יזמנו מהלך, תוצאו היא לחימה, ואחרי 18 שנה בפנים, בסוף הלילה אנחנו בחוץ. אז זה היה ברור באמת, שגירשו אותנו. ומה היו אומרים כל חדי הלשון והעט? היו אומרים: אנחנו תפקידנו לכתוב – כתבנו. תפקידכם לחשוב, איך לא ראיתם מראש? מה, לא הבנתם שאם יהיה מסדר, זה יגמר באש ואתם תבחרו תחת אש, או תבטלו את המסדר ותשארו לעוד שנה? ולא הבנתם שאם איזו מכה דרמטית גדולה, אז אתה נכנס ל'ענבי זעם ב'. נו, ומה קורה בסוף, אם באמת אתה רוצה לצאת אתה תצא? תחת אש אתה תצא?! כתוצאה מהאש או במה שייראה באופן ישיר, תוצאה מהאש?

ואז כל מי שהיה, היה אומר 'מה זה, אנחנו רק כתבנו, אבל אתם תפקידכם לחשוב'. אז אני אומר לכם פשוט חשבנו על כל הדברים האלה מראש, והגענו למסקנה שלא עושים איוולת, אחרי שהיא כבר זוהתה.

יש טענה שמה שיקבע זה המידע של צד"ל. זה נכון, אז מה, אין לנו זה? לא את המ"פ ולא את צד"ל אי אפשר היה לשתף בדבר הזה, בגלל הצורך לעשות את זה מהר ובלי נפגעים. וכל אלה שמתפלאים, חסר להם התמונות שלא יוצאים ויש דיווח שנשאר ציוד באיזה מוצב או משהו כזה. אני מציע להיזכר בתמונות האלטרנטיביות. זוכרים את החיילים על הברכיים בציר פילדלפי? מחפשים את החתיכות מהגופות של החברים שלהם? עכשיו תעצמו את העיניים. כל מי שהיה בלבנון, השיחים והבולדרים, ותחשבו על דבר כזה שם. מה אנחנו צריכים את זה? כשמקבלים החלטה לצאת, יש מבחן עליון – לא איך הדגל נראה, אלא איך החיילים נראים. אם הם בריאים, שלמים, והם בחוץ, ואם הדבר הזה נקטע או לא.

נתקלתי הרבה פעמים בשאלות, אם היה איזה חוסר תיאום או קצר בין רה"מ, שר הביטחון – ביניהם היה תיאום מלא, כי זה היה באחד, אבל רמטכ"ל ואלוף הפיקוד- בעיקר מעלים את זה כל מיני פרשנים, לפעמים פרשני כדורסל שהוסבו לפרשנים אסטרטגיים. לפי דעתי זה שטויות. היה קשר רצוף. הדרג המדיני פשוט היה נחוש לבצע את ההחלטה. למרות שהיתה התנגדות – אני זוכר את עמוס, כמה פעמים מעלה שאלות והסתייגויות, על דברים. שקלנו את זה והקשבנו וחובתנו היא להקשיב ולראות מדוע הו- ובסוף החלטנו. החלטתי, כי חשבתי שזה מה שנכון למדינת ישראל!

ואני אומר לכם, זה טבעי. הרי לכל אחד יש פרספקטיבה אחרת. עמוס, כראש אמ"ן, אחראי על המשמעויות המודיעיניות ועל ההתפתחות. הוא חייב להזהיר בפני מה שיהיה, אבל אנחנו צריכים לשקול את התמונה הרחבה ולומר אם צריך את זה או לא. גבי, כאלוף פיקוד, חייב לשקול באמת את הסיכון. הרי אליו יבוא, אם פתאום, בכל זאת למרות כל מה ששר הביטחון אומר, יורים לתוך משגב-עם או לתוך חניתה, או לתוך מטולה באש שטוחת מסלול. אז הוא חייב לדרוש את הדבר הזה.

ומופז אחראי על כל הדבר הזה, שיכול להידרדר לעוד מבחן כמו 'ענבי זעם', הוא חייב להעלות את ההסתייגויות. ובסוף, רה"מ חייב להחליט.

והיו דברים מעולם, אני זוכר את עצמי מביע את ההסתייגויות המקצועיות שהיו לי מאלמנטים בתוכנית הביטחון באוסלו. ואני לא יודע אם רבין אהב את זה, אבל הוא הבין את זה. הוא היה בעצמו רמטכ"ל פעם. היה איזה שר אחד, זה אותו ח"כ שרץ לראות את הקטיושות נופלות, בהתלהבות עם ריר על השפתיים, שאמר 'מה הוא עושה? הוא מקלקל לנו. האופוזיציה בחוץ משמע'. ורבין אמר לו 'חובתו להגיד!'. אם זה מה שהוא חושב, כרמטכ"ל, חובתו להגיד וחובתנו להקשיב. ובסוף אנחנו מחליטים. ואני לא רוצה להפליג ולהזכיר את מוטה שם סימן שאלה, אם כל הנסיעה של סאדאת הנה, זה לא תעלול של הפתעה, 'מלחמת יום כיפור ב'.

תארו לכם שהיה באמת איזה דבר שהיה נועצים עיניים בבגין ואומרים לו 'איך אתה לא לוקח את זה בחשבון?! הרמטכ"ל פה עומד ואומר: זה תפקיד רה"מ להחליט. חיזבאללה התחזקת בגלל יציאתנו – חיזבאללה בכלל נוצר מהיציאה. התעצם. שלילי. חיזבאללה נוצר והתחזק

משהייתנו בלבנון, לא מיציאתנו מלבנון. כשנכנסנו, לא היה חיזבאללה. אני זוכר אותנו נכנסים, בחלק מהכפרים היו פרחים ואורז מבושם. לא היה חיזבאללה. חיזבאללה צמח – אני זוכר אותם הולכים בלילה, בחוליות, מול הארטישוקים ויורים בהם כמו בברווזים, והם משתגעים. לא מבינים. מי שלא נפגע בורח לצד השני, אז יורים בהם משם. הם הולכים קדימה, יורים בהם קדימה; לוקחים אחורה, יורים קדימה. גלמים גמורים, כמו ברווזים במטווח.

ואני זוכר אחרי כמה שנים, המטעני סלע שלהם לא נראו אחרת מהמטעני סלע שיצאו מיחידת יפתח, מבחינת הרמה של ההסוואה. והמוסד הסתובב בכל העולם, לחפש את המייקרו-פרוססורים שבאמצעותם הם היו מסדרים את ההפעלה מרחוק. את החסינות של הקשר האלחוטי, של הפעלה מרחוק, כדי שהל"א שלנו לא יצליח לשבש. תחרות מוחות עם החיזבאללה.

וגם ברקטות, באמת הרקטות נולדו אז. כשאנחנו עזבנו את לבנון ב-2000 היו 7,000 רקטות, בהם 108 אם אני לא טועה, שיכלו להגיע עד חדרה.

במלחמת 2006, אחרי 6 שנים של התעצמות, הם ירו רק 4,000. זאת אומרת, הם ירו פחות ממה שהיה להם 7 שנים קודם. והרקטות התעצמו באמת, בין 2000 ל-2006? לא. בין 2000 עד 2006 הם צברו בערך 1,000 כל שנה. הגיעו מ7,000 ל-14,000, עם קצת יותר רקטות, שמגיעות גם למגדל העמק, לזיכרון, לטבריה.

אבל מה קרה מ-2006? ב-2006 נתנו את המכה האולטימטיבית. צה"ל יצא, נהרגו – אני בא הנה מאזכרה לחללים, 121 הרוגים, 44 אזרחים. מכה אדירה. נו, ומה קרה מאז? מאז הם עלו מ-14,000 שמגיעים עד

חדרה אולי ועפולה וטבריה, אז עכשיו יש 45,000, שמגיעים לכל הארץ כולל הבניין הזה. ואם נחכה עוד 5 שנים, אז יהיה גם מדוייקות.

ולכן, אני אומר, המסקנה הישירה היא – היא כואבת, כי היא נוגדת את האינסטינקט של החיים בעולם ה-wishful thinking, עולם ה-wishful thinking אומר: נתתי לו אגרוף, עכשיו הוא צריך להשתחרר. נו, מה לעשות שהתוצאה כשמסתכלים על ההיא, שהמכות האלה החזקות מאיצות – לא מאיטות – מאיצות את ההתעצמות? ולכן אנחנו חיים במסקנה שאנחנו חיים בסבבים ולנו יש עניין לא להאיץ את הסבבים, כי הם מאיצים את ההתעצמות, אלא להרחיק את הסבבים הגדולים אחד מהשני. כי אז זה מכניס אותם לדבר יותר איטי.

וכל מי שאומר על כל דבר, ישר לרדת – תיכף אני אתייחס גם לשאלות הישירות שעלו פה יותר מוקדם – אבל מי שאומר לרדת בכל הכוח, מה הוא אומר בעצם? שאנחנו בעצמנו מניעים את הסבבים, הוא אומר הסלמה כל הזמן, ושוב פעם היות וזה לא סימטרי: אנחנו מנסים לירות על המבצעים של הירי, הם יורים על אזרחים. מערכת אזרחית לא יכולה לעמוד בהתשה, כשהקורבנות של ההתשה זה אזרחים. זו גם היתה הסיבה של ההיגיון של פעולה אינטנסיבית בזמן 'דין וחשבון' ו'ענבי זעם'. אין לך ברירה, כשרבע מיליון אנשים במקלטים, אתה מוכרח לפעול באינטנסיביות.

ואותו דבר חזרנו ברצועה. מי שחשוב שאפשר היה לנהל מלחמת התשה, שעל כל דבר שלהם אתה יורה בחזרה – כי גם הם הרי יורים אח"כ – אבל אצלנו זה עקרות בית, זה משבש את החיים. לא נהרגים אנשים. ב-7 או 8 שנים, נהרגו בשדרות, אני חושב, 15 או 14 איש. זה לפעמים

פחות מקציר הדמים של 2 סופי שבוע. אבל זה שיבש את החיים של מאות אלפים, זה היה השורש. ולכן מדינה ריבונית-דמוקרטית מסודרת, לא יכולה לעמוד בהטרדה על אזרחים, בלי ללכת לפעולה מקיפה. ולכן, כשמחברים את שני הדברים האלה, נולד היגיון הסבבים שמדריך אותנו.

יש כאלה שאומרים: אמרנו שלא יהיה שקט, וצדקנו. אני חושב שלילי. שקט, 6 שנים, כבר אמרתי, הכי ארוך מאז 77' וגם היום, אם מסתכלים על 2006, צריך לחכות עוד שנתיים כדי לדעת אם היה שקט.

אנחנו באמת חושבים שאם בשנה הבאה יהיה לנו עימות עם

החיזבאללה מאיזושהי סיבה, אז אנחנו נגיד באמת שההרתעה ב-2006 נכשלה? ההרתעה קיימת כל זמן שהיא מביאה לכך שלא נלחמים. כשקורית, בכל זאת, מלחמה, צריך לראות שאנחנו לא נהיה הקטליזאטור שלה.

כשקורית בכל זאת מלחמה, פירושה באופן אינהרנטי ומובנה, שההרתעה נכשלה והיא כבר לא עומד. איך יודעים? כי נלחמים, אז מבינים שזה נגמר.

היציאה מלבנון הביאה את האינתיפאדה השנייה?! זה נשמע לי בכלל איזה נימוק הזוי, הדחקת מציאות. מה שהביא את האינתיפאדה השנייה, זה העובדה שנמצאנו מזה 33 שנה בשליטה על עם אחר, שכולל מיליונים של אנשים ויש לו שאיפות לאומיות, ולא הבנו שצריך לעשות משהו בקשר לזה, או לא השכלנו לגייס את כוחות הנפש ברוח מה שאמרתי קודם, המנהיגות, כדי לעשות את זה. ואז זה בא. מישהו באמת חושב, שאם לא היינו נכנסים ללבנון, לא היינו יוצאים מלבנון, אז אפשר היה לשלוט עוד 30 שנה, עוד 33 שנה על הפלסטינאים והם ישארו

בשקט, כי לא היתה מכה- או אם היתה מכה או מסדר, אז 'תשמע, היתה כזאת מכה והיה כזה מסדר לפני שהם יצאו מלבנון, אז מה פה? אנחנו השתגענו? אנחנו הולכים להרים את הראש? יהיה טרור, אנחנו הולכים לערער על השליטה של ישראל?' זה נשמע לי הזוי, ונובע מהקושי להסתכל בפני המציאות והסירוב לומר מה זה סיבות השורש, כי זה מחייב מסקנות לפעולה!

אני בכלל אומר, כל הדברים האלה שזה הביא את זה, זה הביא את זה, זה הביא את זה, יש פה איזה כשל לוגי. אני חושב שזה היה יונג שאמר פעם, שהתרנגול קורא בבוקר ואח"כ השמש עולה, נו, זה עוד לא אומר שהתרנגול העלה את השמש. שניהם קרו אחד אחרי השני, זה לא בהכרח תמיד זה הוביל לזה. צריך בעניין הזה קצת יותר ביקורתיות.

החטיפה – נחטפו 3 חיילים. תגובה מיידית היתה באש שטוחת מסלול, בארטילריה, במסק"רים. אני חושב שהגדוד של חליבאן עבר את הגדר גם, לעשות איזה סריקות.

הדיווח, צריך להבין, הגיע אל המטכ"ל, אני חושב, איזה 45 דקות אחרי שהחטיפה כבר בוצעה, ואליי עוד איזה 15 דקות יותר מאוחר. משהו כמו שעה אחרי שזה קרה.

כל מי שיודע איך נראות חטיפות – יצא לי, בעוונותיי, לבצע כאלה חטיפות, בין מבצעי הקומנדו זה אחד הכי פשוטים. יש הרבה מבצעים מסובכים, זה אחד הפשוטים – זה דבר שאתה מכין אותו: יש מולך שגרה, אתה עוקב עד שאתה מוצא את הנקודה, ויוצא ריכוז כזה של כוח וכלי שעומד על יד, והוא נוסע. איפה הוא אחרי שעה? מה בדיוק אתה תוקף?

היתה לנו בעיה לא פשוטה, שהיתה באמת התלבטות. לא ברור מה המצב של האנשים, למרות ששרידי הדם על הג'יפ, גם בדיווח הראשוני אמרו שזה נראה קשה מאוד. אבל אתה לא יודע אם חיים או לא. וכבר היה לנו מקרה שאנחנו הפצצנו, היה איזה 'אי ארנבות' ליד טריפולי, מי שזוכר, של ג'יברייל, ואנחנו הפצצנו והם הודיעו החייל נהרג. חייל שלנו, דרוזי, שהיה בידיהם, הודיעו נהרג. איפה הוא נהרג? הוא נהרג ב'אי הארנבות', הוא היה בדיוק מתחת לפצצה שם.

עכשיו תארו לכם שיש שני חיילים, ובמקום לקחת אחריות אנחנו מוצאים את עצמנו שאנחנו גם בסוף העניין, מודיעים לנו שאנחנו הרגנו אותם. אבל זה לא היה העיקר.

היינו בשיא של מהומות אוקטובר, עם כל הכוחות פרושים בכל רחבי- לא ביהודה ושומרון - בתוך מדינת ישראל, בוואדי ערה, בגליל, בכל המקומות, עם אירועים קשים, ונראתה לי, אני מודה, איוולת מוחלטת לפתוח שם חזית שנייה. גם לא היתה לי שום אשליה מה יהיה, מה יקרה אם אנחנו נפתח באיזו מכה רחבה. לא היה בזה שום הגיון.

אני אומר לכם, אני גם למד מדברים אחרים שהיו אח"כ. היו לא פעם אירועים – מי זוכר את האירוע במצובה, עם ה-7 הרוגים? שרון לא חשוד בחיבה מיוחדת לערבים, או איזה הסתייגות עמוקה מלפגוע בהם כשמוצדק. לא שרון ולא מופז ולא בוגי, לא חשבו שצריך להגיב. משום שהעובדה שבאופן עקרוני צריך להגיב חזק – אני, אגב, לא אמרתי אף פעם שהאדמה תרעד (אמנם היה לי איזה שר שהיה מתבטא בתיאורים ציוריים כאלה), אבל אני אמרתי באמת, שאנחנו נגיב קשה. נו, אז מה, אמרנו

ואנחנו נהיים עבד פאבלובי של המילים שאמרנו? משהו משחרר אותנו מהאחריות והחובה לשקול לגופו של עניין בעת העניין, אם זה נכון או לא נכון לעשות?! אנחנו לא עשינו, כי לא היה חכם בנסיבות של פתיחת מהומות אוקטובר, ושרון לא עשה, כי זה היה תוך כדי 'חומת מגן' וזה הזוי, בעוד כל הצבא פרוש ב'חומת מגן', ללכת ולפתוח עוד חזית בלבנון, גם כשנהרגו 7 אנשים.
אני חוזר ואומר, שלא היו שום הצעות אחרות לפעולה, מעבר לדברים שעשינו. שום הצעות אחרות. אילו היו, אז בטח אני הייתי זוכר אותם. אם לא אני אז בטח גדי אייזנקוט היה זוכר, דני יתום. מישהו צריך לזכור את זה. זה דמיון פעילות יתר, בדיעבד. אבל יכול להיות שמישהו אמר 'שמע, למה לא לתקוף איזה מתקן על איזה ראש של גבעה באיזשהו מקום', אז מה זה היה משנה? זו לא הצעה רלוונטית. בסוף, מה שאנשים רואים – אנשים מן השורה, לא כאלה שמצויים בפרטים – רואים איזה מבצע גדול כמו ב-2006. זה היה עיוולת גמורה.
ואם היית מוסיף מעבר למה שתקפו, אתה תוקף שני יעדים של מחבלים בבקעה מהאוויר, מה זה היה משנה, מה זה היה מוסיף לדבר הזה?
אם יש בכלל משהו שצריך לחשוב עליו, שאולי הוחמץ – אולי, אני לא בקיא עד כדי כך בפרטים – זה בזמן 59-15. כשמועצת הביטחון קיבלה את ההחלטה שהיתה אמורה להוציא את הסורים מלבנון, ייתכן ששם אפשר היה לתמרן. היה אז רגע של שעת רצון כזאת עם הסעודים ועם הצרפתים והאמריקאים. יכול להיות שהיה אפשר, אולי, להביא לזה שלא רק הסורים יצאו אלא גם יושם איזה מנעול על הציוד של החיזבאללה וזה ייעצר או יהיה מאז רקטות סגורות שיש מפתח אחד או שני מנעולים –

מפתח אחד אצל הממשלה או אצל הגורמים הבינלאומיים, מפתח אחד אצל החיזבאללה, אבל אי אפשר לירות.
יכול להיות ששם היתה איזו הזדמנות. אני לא חושב ששרון או בוגי היו בלתי אחראיים, כאשר הם העלו את התיזה שלא רע אם הרקטות יחלידו. אני חושב שיכול להיות, שהיינו מחכים עוד כמה שנים באמת היו מחלידות. יש שם הרבה דברים שמחלידים אצל הצבאות השכנות, בהצלחה רבה. ואני לא כותב שכתוב בשמיים, באיזה מקום, שכל מקום שצוברים בו נשק – בטוח שבמערכה השלישית- המערכה השלישית תהיה רחוקה. כל מערכה תהיה ארוכה, אז יהיו לנו פחות מלחמות על פני מחזור החיים שלנו, או מחזור הפעילות בסדיר ובמילואים של לוחמים שם.
לסיכום, היציאה מלבנון נראית לי מהלך אחראי, מרחיק ראות, שבוצע בעקביות, מתוכנן, שנה וחצי, יש מעט דברים שאני גאה בזה שאני עמדתי מאחוריהם, כמו המהלך הזה. הוא קטע, כפי שכבר הזכרתי, טרגדיה של 18 שנה, שעלתה לנו ב-1,000 הרוגים, עם צפי, עפ"י ההיגיון ומה שראינו, רק של החמרה. זה לא הולך ברוורס, זה אף פעם לא הולך ממטעני צד מתוחכמים ומייקרו פרוססורים של ל"א, בחזרה אחורה לשורות של ברווזים שהולכים לפני הקנים של תותחים. תמיד הולך להיפך ובכיוון הגרוע יותר.
שקט ופריחה בצפון, וזה איפשר חופש פעולה. אני מציע לאלה מכם שיצא להם להיות באג"מ מבצעים, או בפיקודים, לחשוב איך זה נראה כאשר אנחנו תקועים עם בערך סדר גודל של אוגדה פלוס בצפון, לבצע למשל את 'חומת מגן'. לפי דעתי, אילוץ כבד ביותר. אולי גם את ההתנתקות היה קשה.

איך יודעים שזה היה באופן בסיסי? נכון, עובדה שכמעט אף אחד לא רוצה לחזור, וזה בוצע באמת בלילה אחד, עם כל הקשיים, בלי אף נפגע והיה יכול, אפילו צפוי לפי ההערכות, להיגמר לגמרי אחרי גם מבחינת הנפגעים שלנו.

אני לא רוצה לחזור אפילו, על הסצינריומים שאנשים תיארו, בתוך מתחם האפשרויות של מה שיכול לקרות במצב שאנחנו יוצאים וצד"ל עוד שם, וטנקים וזה, ואנחנו ומה יכול לקרות מול החיזבאללה וחלק גם הפליגו ללא רק אל מול החיזבאללה.

חברה חפצת חיים, בשכונה הזאת שבה אנחנו חיים, צריכה להבין שכשהולכים לבצע דברים בכלל, גם יותר פעוטים מהיציאה מלבנון ובטח בהיקף הזה, לעולם זה לא יהיה מושלם.

אני מוצא לנכון להזכיר את זה, משום שכשאני מקשיב לשיח הציבורי, לא רק בימים ההם אלא גם בזמן הזה, לפעמים נדמה לך שחלקים מהציבור חושבים שאנחנו חיים באיזו תוכנית טלוויזיה כזאת. זה מין עוד תוכנית כבקשתך ברדיו. אתה מבקש ומיד רצים רצים ומוציאים לך בדיוק את מה שביקשת.

או בסדרת ריאליטי כזאת. היה פרק, עכשיו מהר SMSים: הצליח, לא הצליח, את מי מדיחים. יוצאים הלאה.

החיים לא נראים ככה. אני עכשיו הייתי בארה"ב.

הקשבתי קצת לשיח שם סביב אפגניסטן והכתם נפט.

אמר לי איזה אמריקאי חכם, 'תשמע, לפני 10 שנים ו-20 שנה היה קורה איזה אסון כמו האסון הזה במפרץ, ראש העיר היה מטפל בזה, המושל והוא היו מסבירים לציבור, הנשיא היה בא לשקף את האחדות הלאומית, את הגיבוי של ה-union של כל יתר המדינות, את החמלה; היה מביא

קצת כסף, היה בא בעצמו, צובע איזה קיר, נועץ איזה מסמר וממחיש בזה את הסולידריות. הוא אומר, היום יש כתם נפט, הדבר הראשון שאומרים " יאללה, שהממשלה תיקח את זה בידיים. ועד שהאדמירל הזה ממשמר החופים אמר 'נו, ומה הממשלה תעשה?' אמרו לו 'תטפל', אמר 'מה הממשלה? רק British Petroleum יודעת לטפל בחפצים ק"מ וחצי מתחת למים. הממשלה לא יודעת מזה כלום'. הוא אומר, זה כאילו אנשים אומרים, אבל היתה כבר סדרה כזאת, שהיה איזה נשיא שחור והיה קורא לאיזה סוכן ותוך 24 שעות הכל גמור. אז אנשים מזדהים ורוצים שיהיה אותו דבר.

אנחנו צריכים לחזור, אנחנו לא חיים לא בארה"ב ובטח לא בפינלנד או הולנד. צריך לחזור לאדמה. פה יהיו עוד הרבה מאוד דברים קשים. חלק מהם לא ייגמרו כמו שאנחנו רוצים, וחלק יהיו רגעים קשים שאנחנו נעמוד מול קברים של אנשים, שלפעמים גם נהרגו בגלל טעויות, ולפעמים נהרגו בגלל חוסר יכולת לשלוט באופן מלא. ולא יהיו לנו דברים שלמים, ובסביבה הזאת צריך לדעת לחיות ככה, ולא להתנדנד משום דבר. כי המבחנים מחכים לנו, והיריבים מחכים בדיוק לסוג הבלבול הזה שתיארתי עכשיו.

בדרך לכאן, חשבתי על האנשים שהתעוררו היום בבוקר והלבישו את הילדים שלהם בדרך לבי"ס ועושים מחר מסיבת יום הולדת או מסיבת נישואים, ואנשים שאלמלא ההחלטה הזאת, יכול להיות שהם פשוט לא היו חיים. אנחנו והם, לא יודעים מי הם, אתה לא יודע להצביע מי היה נהרג, ואני לא חושב שזה השיקול היחיד שצריך להדריך מדינה, אבל בתוך כל התמונה הכללית, אני מציע גם מהדבר הזה לא לגמרי להתעלם. והעיקר הוא, שישראל

היא חזקה יותר, בוטחת ולא תקועה לא בלבנון ואני מוסיף, גם לא בעזה, למרות שגם שם אפשר היה לעשות יום עיון כזה, לתאר את כל הדברים שיצאו פחות ממושלמים, וזה שישראל היא חזקה יותר ובוטחת ולא תקועה לא בלבנון ולא בעזה, זו השורה האחרונה וזה בסוף העיקר. תודה רבה.

<u>ד"ר גבי סיבוני:</u> אדוני שר הביטחון, שבו את ליבי ואת אוזניי הנימות האישיות, אולי יותר מאשר ההסברים על בדידותו של מקבל ההחלטה, על האחריות הכבדה שרובצת על כתפיו של מקבל ההחלטה, ואני חושב שזה מימד שהוא מאוד חשוב.

אנחנו עוד נחזור לסיפור הזה ולו רק משום שעל אף מה שאמרת, שר הביטחון, שחשוב מאוד לרווח את המרחק הזה שבין המערכות – לנגד עינינו הולכת ומתרחשת המערכה הבאה עם לבנון, לא בתחום היבשתי כל כך, אלא כמו בתחום הימי. ופעם היו המלחמות על המים, היום המאבק הולך ועובר לתחום של נוזל אחר, או של מצב צבירה אחר, זהו הגז – אבל על זה, עוד המכון הזה יחזור לדון.

הרבה תודה לכל המשתתפים, ובמיוחד לסגן רה"מ ושר הביטחון. תודה.